

Zuidplas & cultureel erfgoed

Tien adviezen

*Een integrale visie op het cultureel erfgoed
van de Gemeente Zuidplas*

*Historische Vereniging Moordrecht
Historische Vereniging Nieuwerkerk aan den IJssel
Stichting Oud Zevenhuizen-Moerkapelle*

1. Woord vooraf

Wie zijn wij en wat beogen wij met deze visie?

De drie historische organisaties in de gemeente Zuidplas, te weten de Historische Vereniging Moordrecht (HVM), de Historische Vereniging Nieuwerkerk aan den IJssel (HVN) en de Stichting Oud Zevenhuizen-Moerkapelle (OZM) presenteren hierbij een gezamenlijke en integrale visie op het cultureel erfgoed in de gemeente Zuidplas.

In het kort is onze missie dit erfgoed – ook in samenwerking met de politiek – zo goed mogelijk voor huidige en komende generaties in stand te houden, zodat het nu en in de toekomst met plezier beleefd en met voldoening benut kan worden.

Wat is cultureel erfgoed?

In¹ voetnoot 1 staat een uitgebreide definitie zoals die in de Erfgoedwet van 2016 wordt omschreven Wij geven echter de voorkeur aan een kortere variant:

¹ "Uit het verleden geërfde materiële en immateriële bronnen, in de loop van de tijd tot stand gebracht door de mens of ontstaan uit de wisselwerking tussen mens en omgeving, die mensen, onafhankelijk van het bezit ervan, identificeren als een weerspiegeling en uitdrukking van zich voortdurend ontwikkelende waarden, overtuigingen, kennis en tradities, en die aan hen en toekomstige generaties een referentiekader bieden." Bron: <http://cultureelerfgoed.nl/dossiers/erfgoedwet>.

“Cultureel erfgoed bestaat uit sporen uit het verleden (zowel materieel als immaterieel) die waardevol worden geacht omdat ze huidige generaties een beeld geven van het verleden en daardoor bijdragen aan onze culturele identiteit.”

Waarom deze visie van de drie historische organisaties?

Wij realiseren ons dat ons doel alleen bereikt kan worden wanneer wij de politiek, met argumenten van hoofd en hart, van het belang van cultureel erfgoed kunnen overtuigen. Wij hopen dan ook dat de politieke partijen onze adviezen, geheel of gedeeltelijk, opnemen in hun verkiezingsprogramma's.

Onze visie is dat binnen het gemeentelijk beleid duidelijk rekening moet worden gehouden met het belang van cultureel erfgoed waarbij de historische organisaties betrokken worden als partner in ontwerp en uitvoering van dit beleid.

Cultureel erfgoed verdient immers meer aandacht dan het tot nu toe in de gemeente Zuidplas krijgt. Naar onze mening komt dat omdat er, onder andere, geen samenhangend overzicht van het cultureel erfgoed in onze gemeente gehanteerd wordt en dientengevolge ook een visie op dat totale erfgoedveld ontbreekt. Om die reden hebben wij vanuit onze expertise deze erfgoedvisie opgesteld.

ADVIES 1

Wij stellen voor de historische organisaties een actievere rol te laten spelen d.m.v. structureel overleg met de betrokken wethouder(s).

Waarom dit initiatief op dit moment?

Wij ondernemen dit niet alleen met het oog op het nieuwe collegeprogramma in 2018, maar ook omdat het aansluit bij twee nieuwe wetten op dit gebied.

- In de zomer van 2016 is de Erfgoedwet van kracht geworden. Deze bundelt bestaande wet- en regelgeving voor behoud en beheer van het cultureel erfgoed in Nederland. Het uitgangspunt is dat de beschermingsniveaus zoals die in de huidige wetten en regelingen gelden tenminste worden gehandhaafd.
- In 2018 treedt de Omgevingswet in werking. Dit is één samenhangende wet, waarin bestaande wet- en regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving geïntegreerd wordt en waarin de kwaliteit van de leefomgeving en daarmee cultureel erfgoed goed geborgd is.

N.B. In tegenstelling tot onze brede definitie van erfgoed (zie kader hierboven), waarbij wij uitgaan van een integrale visie, hanteren gemeenten een smalle definitie. Daarin worden met erfgoed alleen bouwkundige en archeologische monumenten bedoeld².

2. Inleiding

Waarom wij cultureel erfgoed belangrijk vinden

Het spreekt voor zich dat wij het cultureel erfgoed belangrijk vinden omdat het ons werkterrein betreft. Maar wij ondernemen dit niet alleen voor onszelf maar doen dit ook met het oog op het algemeen nut. Niet voor niets zijn wij alle drie door de belastingdienst aangemerkt als culturele Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Onze motieven om ons in te zetten voor het cultureel erfgoed zijn de volgende:

² www.zuidplas.nl/organisatie-en-bestuur/regelgeving_46922/item/erfgoedverordening-zuidplas-2010_574.html.

1. Wij hebben het geërfd van de mensen die voor ons leefden. Het is een morele verplichting er goed mee om te gaan. Het zorgvuldig omgaan met cultureel erfgoed is een vorm van goed rentmeesterschap;
2. Het versterkt de verbondenheid tussen de burger en de plaats waar hij woont;
3. Erfgoed kost weliswaar ook publiek geld, maar het geeft een gemeente meerwaarde die zowel voor de inwoner als voor de recreant en toerist aantrekkelijk is;
4. Omdat ieder mens vroeger of later in zijn leven wil weten wat zijn geschiedenis inhoudt en waar zijn wortels liggen;
5. Kennis van ons cultureel erfgoed bevordert de integratie van nieuwkomers. Wij kunnen een rol spelen in het overdragen van deze kennis.

Hoe belangrijk is cultureel erfgoed in de gemeentepolitiek van Zuidplas?

Wanneer wij naar de gemeentepolitiek in relatie tot het erfgoed kijken dan constateren wij het volgende:

- Er ontbreekt een separate erfgoedvisie (wel een cultuurvisie, een recreatievisie, erfgoedverordening en beleidsnota archeologie). Dat heeft als consequentie dat bij besluiten onvoldoende overall-kennis van het brede erfgoedveld aanwezig is;
- Cultureel erfgoed valt niet onder één wethouder maar onder meerdere. Vandaar dat er bij dit onderwerp vaak sprake is van gefragmenteerd - en ad-hoc beleid;
- Cultureel erfgoed is in de besluitvorming vaak een sluitpost. Zeker wanneer het gaat om 'concurrentie' met ruimtelijke ordening;
- Op één partij na ontbreken er, bij de informatie over de politieke partijen vanuit de gemeente, de namen van de fractiewoordvoerders die erfgoed als specialisme hebben;
- In de gemeentebegroting wordt minder dan 0,5% besteed aan cultureel erfgoed.

“Onbekend maakt onbemind” zo luidt het spreekwoord. Wij ervaren dat in het ontbreken van begeestering bij gemeente niet zozeer in woorden maar wel in daden (moeizame aanwijzing gemeentelijke monumenten, gebrekkige handhaving m.b.t. onderhoud monumenten, summier archeologisch onderzoek, ad hoc beleid m.b.t. de historische graven).

ADVIES 2

Elke politieke fractie in de gemeente Zuidplas geeft, via gemeentelijke informatie (website, gemeentegids), aan wie binnen de fractie de “erfgoedwoordvoerder/aanspreekpunt” is.

Cultureel erfgoed en de gemeenschappelijke regelingen

Via de gemeenschappelijke regelingen worden werkzaamheden, die vroeger of helemaal niet of door de gemeente werden verricht, tegenwoordig uitbesteed aan bovengemeentelijke organisaties. Voorbeelden zijn het al langer bestaande Streekarchief Midden-Holland (SAMH) en sinds 2012 de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH).

De laatste heeft een breed scala aan werkzaamheden waarvan voor ons monumentenzorg, archeologie en zorg voor het historisch landschap van belang zijn. De OMDH waarschuwt wanneer er op dit gebied casussen zijn waar de gemeente aandacht aan dient te besteden. De opdracht tot uitvoer van werkzaamheden rond een casus moet vervolgens wel van de gemeente komen.

Onze waarneming is dat de gemeente daarin zeer terughoudend is met als gevolg dat ze daardoor soms in overtreding geraakt. Als voorbeeld noemen we het gedogen door de gemeente van het verval door de eigenaar van rijksmonument de Geertruidahoeve.

De gemeente heeft hierin een duidelijke verplichting tot handhaving. De handhaving op dit gebied schiet tekort. Kortom, de gemeente is en blijft verantwoordelijk voor erfgoed ook als er via gemeenschappelijke regelingen werkzaamheden worden uitbesteed aan overkoepelende organisaties.

ADVIES 3

De Omgevingsdienst Midden-Holland en het Streekarchief Midden-Holland zijn waardevolle organisaties die signaleren en werk uit handen nemen. Zorg daarom voor regelmatig overleg, evalueer de inzet en stel meer passende middelen voor deze organisaties ter beschikking dan tot nu toe het geval is.

3. Wat doen wij als historische organisaties aan de instandhouding van het cultureel erfgoed in de gemeente Zuidplas?

Als historische organisaties houden wij ons ieder bezig met de geschiedenis van het eigen dorp. Hierin ligt ook meteen de verklaring waarom wij niet fuseren.

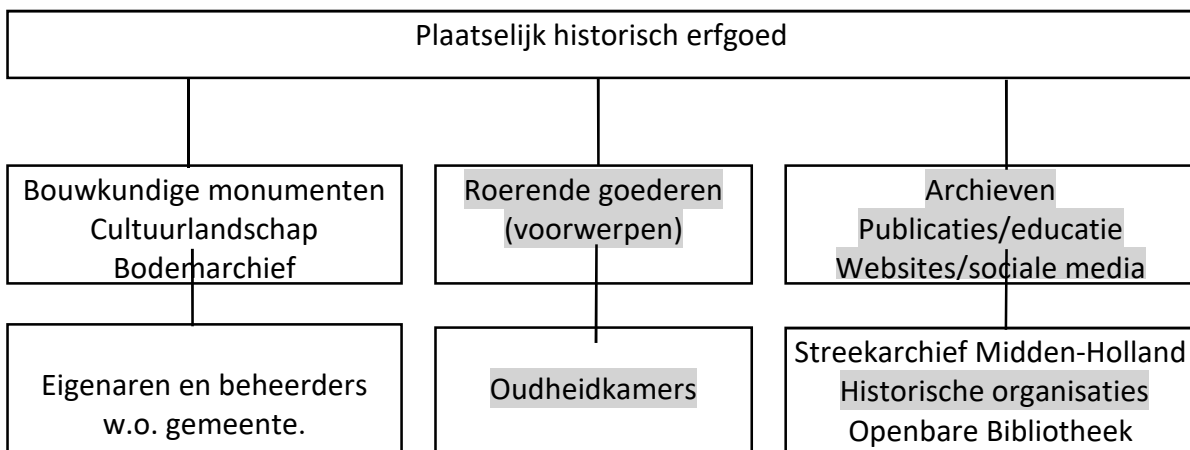
Wel is er sinds de totstandkoming van de Gemeente Zuidplas een regelmatig overleg tot stand gekomen betreffende zaken die alle drie de organisaties aangaan. Vanuit dat overleg is besloten dat er een integrale erfgoedvisie moest komen.

In het onderstaande schema is in de grijs gearceerde delen te zien op welke terreinen van het erfgoed wij in de eerste plaats onze activiteiten ontplooiën. De kerntaken betreffen het onderhouden van een museale collectie in een vaste opstelling, publieksbereik door middel van wisselexposities, educatie voor het onderwijs en de zorg voor de geschreven geschiedenis.

Op de niet gearceerde terreinen zijn wij - op grond van onze statuten - belanghebbende. Dat kan leiden tot activiteiten, zowel gevraagd (b.v. het leveren van leden voor de monumentencommissie, de straatnamencommissie en de adviescommissie/klantenraad van het streekarchief) als ongevraagd (b.v. de gemeente herinneren aan haar verantwoordelijkheid in zake cultureel erfgoed). In beide gevallen nemen wij onze verantwoordelijkheid.

Drie voorbeelden van bedreigde monumenten waarvoor de historische organisaties zich inzetten. De Snelle sluis bij Moordrecht, de verkrottende Geertruidahoeve in Nieuwerkerk en de met succes behouden wagenschuur bij 't Land Kanaän in Zevenhuizen.

4. De aandachtsgebieden van het cultureel erfgoed in de gemeente Zuidplas

Bouwkundige monumenten

Op 1 januari **2010** is de gemeente Zuidplas officieel gevormd. Pas eind **2015** is er een concept-lijst van gemeentelijke monumenten vastgesteld.

Zevenhuizen-Moerkapelle had al een lijst met gemeentelijke monumenten, Moordrecht een rijksbeschermd dorpsgezicht. In Nieuwerkerk hoefde er in feite alleen een lijst te worden vastgesteld omdat de monumentencommissie al jaren voorwerk hiervoor had verricht.

Zoals hierboven vermeld leveren wij leden voor de monumentencommissie die echter op persoonlijke titel lid zijn van deze commissie.

Historische grafstenen

In 2016 zijn in strijd met de gemeentelijke voornemens historische graven geruimd. Dat was mede mogelijk omdat er een vereiste lijst van graven ontbrak. Het bleek namelijk dat nog steeds uitvoering moest worden gegeven aan art. 21 uit de Beheersverordening Begraafplaatsen van 2012:

“Het college houdt een lijst bij van graven die van historische betekenis zijn of waarvan de grafbedekking een opvallende kwaliteit heeft. De gemeenteraad beslist dan over het eventueel ruimen daarvan en het verwijderen van de grafbedekkingen. Bedoeld is om deze al dan niet herplaatst te sparen.”

De Historische Vereniging Nieuwerkerk gaf daarom voor deze lijst in 2016 voor haar domein een voorzet in een flyer. In Moordrecht werd voor de fusie in 2004 reeds samen met de gemeente gekeken naar de mogelijkheden voor herplaatsing van grafstenen. In 2017 zal ook Moordrecht een nieuwe voorzet geven als aanvulling op het advies uit 2004. Stichting Oud Zevenhuizen-Moerkapelle deed voor Zevenhuizen één voorstel tot behoud. Voor Moerkapelle wordt een ambtelijk voorstel afgewacht.

Intussen gaat in 2017 het ruimen nog steeds door zonder de vereiste gemeentelijke lijst.

Gevleugelde zandloper hek
Begraafplaats Nieuwerkerk

Begraafplaats Middelweg-Moordrecht

Grafsteen van drie verdronkenen 1829 – Moerkapelle

Bodemarchief

Op de site van de gemeente ³⁾ is onder andere deze informatie te vinden over het bodemarchief:

“In opdracht van de gemeente heeft onderzoeks- en adviesbureau BAAC voor het hele grondgebied van Zuidplas een archeologische inventarisatie uitgevoerd. Vervolgens is een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart opgesteld. Op de verwachtingskaart staan naast de bekende archeologische waarden, ook de verwachte archeologische waarden in de vorm van zones met een bepaalde trefkans. Hiermee heeft de gemeente een beeld gekregen van de plekken waar archeologische sporen en vondsten in de bodem aanwezig kunnen zijn. Het archeologiebeleid is tussentijds geëvalueerd, omdat het beleid door de initiatiefnemers van bouwplannen als te beperkend wordt ervaren en vooral extra kosten met zich meebrengt. De evaluatie en bijbehorende aanbevelingen hebben vooral betrekking op een verruiming van de huidige vrijstellingsnormen waardoor archeologisch onderzoek, in vooral het buitengebied, buiten de dorpskernen om, minder snel wordt vereist.”

³ www.zuidplas.nl/organisatie-en-bestuur/beleid-bouwen_47583/item/beleidsnota-archeologie_48595.html

ADVIES 4

Vraag bij archeologisch onderzoek en bij aanpassing van de beleidsnota en de beleidsadvieskaart standaard het advies van de historische organisaties en stel de in de verordening voorziene lijst van historische graven zo spoedig mogelijk bestuurlijk vast in overleg met de historische organisaties.

De regelgeving rond het cultuurlandschap

Het cultuurlandschap zal vanaf 2018 onder de nieuwe Omgevingswet vallen. Alle reeds bestaande bestemmingsplannen bevatten cultuurlandschappelijke historische hoofdstukken of paragrafen, meestal geschreven door derden. Bestemmingsplannen zijn dan ook dé ideale bescherming voor cultuurlandschappelijke elementen indien deze plannen correct worden nageleefd. Wanneer het echter om uitvoering in de praktijk gaat wordt er nog wel eens rekkelijk mee omgegaan. Bij de historische organisaties is veel kennis aanwezig over het 'eigen' cultuurlandschap.

Die kennis willen we in de toekomst graag inzetten niet alleen bij de totstandkoming van bestemmingsplannen maar ook bij de handhaving ervan. Dat kan alleen wanneer er een regelmatig overleg is zoals wij hierboven in advies 1 hebben bepleit.

Roerende goederen: objecten van historisch belang in de oudheidkamers

Zowel in Nieuwerkerk, Zevenhuizen-Moerkapelle als Moordrecht worden in oudheidkamers objecten bewaard die iets vertellen over leven en werken in het verleden in deze plaatsen. Het leven van vroeger wordt daar visueel in stand gehouden, zowel voor de recreatieve bezoekers, de historisch geïnteresseerden als voor de leerlingen in het basisonderwijs.

De instandhouding van deze museale collecties is een belangrijke taak die de historische organisaties in Zuidplas op zich hebben genomen. Een (inter)gemeentelijk museum zoals in de Krimpenerwaard ontbreekt hier immers. De objecten komen niet alleen van de inwoners, maar ook worden objecten, waarvoor de gemeente een bewaarplek zoekt, in de oudheidkamers opgenomen. De Moordrechtse collectie is zelfs in de jaren '50 van de vorige eeuw ontstaan vanuit een gemeentelijk museum.

Sommige oudheidkamers hebben ook een uitgebreide eigen fotocollectie en eigen bijzondere archiefstukken. Deze oudheidkamers worden mede in stand gehouden dankzij de inzet van vrijwilligers.

De oudheidkamers hebben hun vaste openingstijden op elkaar afgestemd. Nieuwerkerk is de 1^e zaterdag van de maand open, Moordrecht de 2^e zaterdag en Zevenhuizen de laatste zaterdag. Alle openingstijden zijn in de middag. Daarnaast zijn er groepsbezoeken op afspraak.

De oudheidkamers streven naar een professionele aanpak zowel op het gebied van collectiebeheer, tentoonstellen, registratie als publieksbegeleiding.

Registreren van objecten

Restaureren van objecten

Professionele begeleiding is echter afhankelijk van de inkomsten. De inkomsten zijn sterk afhankelijk van de vaste lasten. Zevenhuizen kent geen vaste lasten, Moordrecht kent beperkte vaste lasten en Nieuwerkerk kent hoge marktconforme vaste lasten in de vorm van de huur van de oudheidkamer. In Nieuwerkerk is er enige jaren professionele ondersteuning geweest. Deze is echter door de bezuinigingen geschrapt. Gezien, onder andere, de beperkte openingstijden en het ontbreken van voldoende professionele ondersteuning is het voor de oudheidkamers niet mogelijk om bij het Museumregister aan te sluiten. De oudheidkamers draaien op vrijwilligers voor wat betreft het onderhoud, het collectiebeheer en de educatie. Vrijwilligers zijn echter steeds moeilijker te werven.

ADVIES 5

Om de oudheidkamers op een professionele wijze draaiende te houden zijn vrijwilligers onontbeerlijk. Het advies is daarom aan de gemeente om een actief vrijwilligersbeleid te voeren specifiek gericht op erfgoed en hierbij onder andere mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te betrekken.

Archieven

Het Gouwedepot van het archief

Zuidplas participeert, ter uitvoering van de Archiefwet 1995, als één van de vijf gemeenten in het Streekarchief Midden-Holland te Gouda (met Gouwedepot in Zuidplas!). De historische organisaties nemen deel met lidmaatschappen in de adviescommissie/klantenraad van het archief. Zij dragen er tevens zorg voor dat niet-overheidsarchieven die van historisch belang zijn in het archief worden onder gebracht.

Een relatief nieuw aandachtsgebied in de archiefwereld wordt gevormd door de 'digital born'-archieven. Deze archieven, met een grote diversiteit aan bronnen, vergen versterking van de dienst. Een voorbeeld om aan te geven dat aandacht voor dit type archieven geen overbodige luxe is wordt geïllustreerd door het feit dat de drie digitale raadsinformatiesystemen van voor de fusie bij de gemeentefusie van 2010 voor het publiek verloren zijn gegaan. Een deel van de Zuidplageschiedenis is dus niet meer goed toegankelijk.

ADVIES 6

Zuidplas moet blijven participeren in het Streekarchief Midden-Holland waarbij een groeirol bij 'digital born'-overheidsarchieven is gewenst om ook die geschiedenis goed te bewaren.

Publicaties

Binnen de organisaties wordt onderzoek gedaan dat zijn weerslag vindt in vele publicaties. Kortom wij verzorgen grotendeels de geschiedschrijving van deze omgeving. De historische organisaties hebben hun publicaties altijd ook aan de bibliotheken, het streekarchief en de Koninklijke Bibliotheek ter beschikking gesteld.

Een voorbeeld; toen de openbare bibliotheek in Nieuwerkerk sloot, is de deelcollectie Nieuwerkerkse geschiedenis door de HVN gered uit de boedel en tijdelijk in de oudheidkamer opgeslagen. In september 2015 is deze overgedragen aan de nieuwe bibliotheek in de Batavier.

Educatie

De historische organisaties zijn in zekere zin verplicht hun museumlessen voor het basisonderwijs te organiseren via het Cultuureducatietraject Zuidplas. Zij onderhouden sinds enkele jaren niet zelf meer het contact met de basisscholen. De organisaties moeten hun lessen aandragen bij de cultuurcoördinator die deze lessen dan aanbiedt bij de scholen. De organisaties hebben – op basis van bezoekerscijfers door de jaren heen – de indruk dat dit traject niet geheel in balans is. Er lijkt binnen dit traject vooral aandacht te worden

besteed aan de kunsten en minder aan erfgoed. Bovendien maken en geven de coördinatoren, die onze lessen moeten inplannen binnen dit traject, ook zelf cultuureducatie lessen. De manier van aanbieden van de lessen van de organisaties via het Cultuureducatietraject Zuidplas lijkt niet transparant aangezien zowel in Moordrecht als in Nieuwerkerk regelmatig direct bij de organisaties vragen binnenkomen voor lessen buiten het traject om.

De organisaties zijn bereid om hun collectie ook 'op locatie' (scholen, zorginstellingen) ten toon te stellen mits dit professioneel wordt begeleid. Nieuwerkerk participeert in het Brains project van de gemeente.

Tijdens de nationale Open Monumentendag verzorgen de organisaties educatieve informatie omtrent het nationale jaarthema van Open Monumentendag en over de monumenten in de gemeente Zuidplas.

Schoolbezoeken aan de diverse oudheidkamers

ADVIES 7

Evalueer de acquisitie van het Cultuureducatietraject Zuidplas. Stel met de historische verenigingen een plan op over de minimale aandacht die er binnen het basisonderwijs moet zijn voor erfgoededucatie binnen en buiten de oudheidkamers.

5. Cultureel erfgoed in relatie tot recreatie en cultuurtoerisme

De cultuurtoerist is bij de besteding van zijn vrije tijd actief op zoek naar cultuur (= cultureel erfgoed en kunst). Anderen kunnen er gaandeweg in geïnteresseerd raken.

De gemeente Zuidplas heeft een *Visie recreatie Zuidplas 2025* op laten stellen. Daarin worden drie kernkwaliteiten van het gebied genoemd, namelijk natuur, water en cultuurhistorie.

Verder staat er in een van de speerpunten dat de gemeente initiatieven toejuicht die de identiteit van Zuidplas versterken o.a. op het gebied van cultuurhistorie. Ook de cultuurhistorische parels (dorpsgezichten, steenovens, molenviergang, maar ook de laagst gelegen polder van Europa) vormen een belangrijk onderdeel van de identiteit en aantrekkingskracht van Zuidplas. Initiatieven om deze beter beleefbaar te maken, juicht de gemeente van harte toe. Cultuurhistorisch interessante locaties langs de wandel- en fiets routes worden vermeld op informatiepanelen.

Tot zover cultureel erfgoed binnen deze recreatievisie.

Naar ons idee is er naast de bovengenoemde parels nog meer erfgoed te zien. Denk hierbij in het algemeen aan alle Rijks- en gemeentemonumenten. In het bijzonder verwijzen wij nog naar:

- De restanten van de molens langs de Rotte in Moerkapelle;
- De molenstomp van de Zuidplastrooglegging aan de Westringdijk in Moordrecht;
- De sluis De Snelle (beneden sluis) als restant van de drooglegging van de Zuidplaspolder;
- Wat over is van de cultuurlandschappen door de eeuwen heen. Bijvoorbeeld het middeleeuwse slagenlandschap langs de IJssel maar ook het Korenmolengat in Zevenhuizen;
- De ontginningsboerderijen van de diverse droogmakerijen binnen de gemeente;
- De dorpskerken;
- Het rijksbeschermd dorpsgezicht van Moordrecht;
- Korenmolen Windlust in Nieuwerkerk aan den IJssel;
- De 's-Gravenweg met z'n monumentale panden;
- Bijzondere particuliere behuizingen zoals het Van Gennep Gemaal en Leefgoed De Olifant in Nieuwerkerk aan den IJssel en de KVT toren in Moordrecht;
- Het Zevenhuizer Verlaat;
- De Vordere Wasserstellung⁴.

Ook de drie oudheidkamers hebben een functie op het gebied van recreatie en cultuurtoerisme. Buiten de vaste openingstijden (Nieuwerkerk de 1^e zaterdag van de maand, Moordrecht de 2^e zaterdag en Zevenhuizen de laatste zaterdag) zijn de oudheidkamers voor groepen op afspraak te bezoeken.

Al dit erfgoed is dus van belang voor de geïnteresseerde recreant en cultuurtoerist. Alleen moet er dan wel makkelijk toegankelijke informatie over te krijgen zijn in de vorm van folders (zoals bijvoorbeeld de folder voor Open Monumenten Dag), informatieborden (zoals de borden bij de steenovens), informatie langs digitale weg en fiets- en wandelroutes.

Dit zijn initiatieven van vele organisaties die geld kosten maar die zichzelf ook op den duur terug betalen. De benodigde kennis voor informatievoorziening is aanwezig bij de historisch organisaties, Wij zijn overigens vertegenwoordigd in het bestaande recreatieplatform.

Essemolen fundament – Hitlandgebied Nieuwerkerk

Luchtfoto steenovens Klein-Hitland 2010 Nieuwerkerk

ADVIES 8

Stel in samenwerking met de historische organisaties een overall plan op m.b.t. de informatie bij de (top)locaties van het erfgoed in de gemeente Zuidplas.

Naast de al eerder in hoofdstuk 2 genoemde Omgevingsdienst Midden-Holland en het Streekarchief Midden-Holland bestaan er twee andere gemeenschappelijke regelingen die een duidelijke relatie hebben tot recreatie en cultuurtoerisme. Dat zijn samen met Capelle aan den IJssel het Recreatieschap Hitland en samen met Lansingerland, Rotterdam en de Provincie Zuid-Holland het Recreatieschap Rottemeren. In beide gevallen zou het cultureel erfgoed en het historische verhaal van deze gebieden beter zichtbaar gemaakt kunnen worden. Als voorbeeld hoe het niet moet, dient de verwaarloosde staat van het fundament van de 18^e eeuwse ondermolen in de polder Esse binnen het gebied van het Recreatieschap Hitland.

⁴ www.raap.nl/pages/RAAPnieuws_geschutsstelling_Moordrecht.html

ADVIES 9

Door de recreatieschappen waar Zuidplas in deelneemt, moet het onderhoud van en de informatie over het erfgoed beter vorm worden gegeven zodat voor het publiek duidelijk is waar men in het landschap overblijfselen van onze geschiedenis kan zien.

6. Expertise-ontwikkeling

Adviezen op het gebied van cultureel erfgoed kunnen het meest effectief worden uitgevoerd als men op de hoogte is van en zich betrokken voelt bij het cultureel erfgoed in de gemeente Zuidplas.

In hoofdstuk 2 hebben wij het gezegde 'Onbekend maakt onbemind' aangehaald als illustratie van onze constatering dat cultureel erfgoed binnen de gemeente van weinig belang wordt geacht.

Een relevant aantal mensen binnen de gemeentelijke organisatie werkt hier, maar woont niet in Zuidplas en heeft dus geen vanzelfsprekende binding met de dorpen van Zuidplas. Dat geldt ook voor ambtenaren die onder gemeenschappelijke regelingen vallen. Zeker voor ambtenaren die betrokken zijn bij cultureel erfgoed is dit een situatie die naar ons idee beter kan. Een grotere kennis van het eigen werkveld vergroot de kans op succes en geeft meer plezier in het werk. De historische organisaties zijn bereid die kennis aan te bieden. Dat zou bijvoorbeeld kunnen door een bezoek aan de diverse oudheidkamers om:

- te tonen welk erfgoed de gemeente in huis heeft;
- te laten zien dat erfgoed ook leuk en leerzaam is (bijv. d.m.v. een workshop of verhalen);
- een presentatie met per dorpskern een aantal highlights over de geschiedenis.

Op het gebied van cultureel erfgoed is er qua wet- en regelgeving een behoorlijke inhaalslag gemaakt in de laatste 15 jaar. Hoewel een deel van deze gemeentelijke taken zijn geoutsourced via de gemeenschappelijke regelingen, blijft ook hier gelden dat een juiste aansturing alleen kan als de betrokken ambtenaren in deze nieuwe wetgeving zijn bijgeschoold.

ADVIES 10

Stel met de drie historische organisaties een 'opleidingsplan cultureel erfgoed' samen met per gemeentelijke doelgroep op maat gemaakte erfgoedtrainingen.

Redactie

Marijke Edel, voorzitter Historische Vereniging Moordrecht

www.historischeverenigingmoordrecht.nl

Johan Knoester, voorzitter Historische Vereniging Nieuwerkerk aan den IJssel

www.hvnweb.nl

Pim van der Zalm, voorzitter Stichting Oud Zevenhuizen-Moerkapelle

www.oudzevenhuizenmoerkapelle.nl

Juni 2017

Cultureel erfgoed verhoogt de waarde van een gebied. Een recente studie van het Tinbergen Instituut een samenwerking van de Vrije Universiteit, de Universiteit van Amsterdam en Erasmus Universiteit, laat zien dat de huizenprijzen stijgen door investeringen in cultureel erfgoed als gevolg van het toenemen van ruimtelijke kwaliteit.

Bron: <http://docplayer.nl/11520603-Archeologiebeleid-en-de-omgevingswet-heleen-van-londen.html>